

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/291/2021
Identifikačné číslo spisu:	7919201731
Dátum vydania rozhodnutia:	27.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7919201731.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu D. C., narodeného X. B. XXXX, Č. T. U., R. XXX/X, zastúpeného advokátom JUDr. Andrejom Cifrom, Lučenec, Jána Kráľa 5/A, proti žalovanému COFIDIS SA akciová spoločnosť s predstavenstvom a dozornou radou, so sídlom Villeneuve-d'Ascq CEDEX 59866, Parc de la Haute Borne, avenue Halley 61, Francúzska republika, na území Slovenskej republiky konajúca prostredníctvom COFIDIS SA, pobočka zahraničnej banky, so sídlom Bratislava, Einsteinova 11/3677, IČO: 50 595 628, zastúpenému URBÁNI & Partners s.r.o., Banská Bystrica, Skuteckého 17, IČO: 36 646 181, o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov a o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom Súde Trebišov pod sp. zn. 4Csp/48/2019, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 31. marca 2021 sp.zn. 11 CoCsp/7/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 31. marca 2021 sp.zn. 11 CoCsp/7/2020 z r u š u j e a vec vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trebišov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 2. septembra 2019 č. k. 4 CSP /48/2019 - 198 žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že žalovaným poskytnutý spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov a vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 4 863,21 eura spolu s 5 % úrokmi z omeškania zo žalovanej sumy odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému až do zaplatenia, zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %

1.1. Uviedol, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobcovi bol na základe zmluvy o úvere uzatvorenej dňa 3. decembra 2012 právnym predchodcom žalobcu poskytnutý úver vo výške 4 856,88 eura (istina) za účelom financovania kúpy motorového vozidla označeného v kúpnej cene vrátane DPH vo výške 5 782 eur, ktorú žalobca uzatvoril toho istého dňa s predajcom AUTOCENTRUM AAA AUTO, a.s., žalobca sa zaviazal poskytnuté finančné prostriedky vrátiť spolu s dohodnutými úrokmi, úver mal byť podľa zmluvy splácaný 72 splátkami po 147,37 eura od 20. januára 2013 do 20. decembra 2018 s ročnou úrokovou sadzbou vo výške 21,52 % a jednorazovým spracovateľským poplatkom vo výške 671,45 eura s poistením vo výške 282,96 eura, RPMN - 33,80 %, priemerná RPMN - 23,03 % a s celkovou čiastkou na úhradu vo výške 10 610,64 eura. Podľa kúpnej zmluvy zo dňa 3. decembra 2012 uzatvorenej medzi žalobcom a predávajúcim AUTOCENTRUM AAA AUTO, a.s. Košice, jej predmetom

je predaj automobilu zn. Škoda Octavia, VIN:TMBDG41 U342921161 a kúpna cena motorového vozidla bola dohodnutá vo výške 5 246 eur vrátane DPH, pričom časť kúpnej ceny vo výške 925,12 eura bola predajcovi zaplatená v hotovosti a časť kúpnej ceny vo výške 4 320,88 eura mala byť zaplatená prostredníctvom úveru. Po vyhodnotení vykonaných dôkazov súd prvej inštalácie dospel k záveru, že v danom prípade celková výška úveru bola uvedená dostatočne jasne a zrozumiteľne, pričom žalovanému nevyplýva zo zákona ani zo zmluvy povinnosť zisťovať, či žalobca ako kupujúci skutočne chcel úver vo výške 4 320,88 eura. Argumentoval v tejto súvislosti tým, že právny predchodca žalovaného v zmysle bodu 2 Všeobecných podmienok zmluvy o úvere (ďalej tiež len „VPZÚ“) nemal ani možnosť požadovať od žalobcu či predávajúceho kúpnu zmluvu, ktorá ako jediná čiastočne preukazuje záujem žalobcu o úver vo výške 4 320,88 eura a vychádzal z údajov uvedených vo faktúre doručenej mu predávajúcim vo výške 4 856,88 eura, s ktorou žalobca ako kupujúci súhlasil, keďže ju podpísal. Faktúra však obsahuje aj čiastku 536 eur za služby (príprava vozidla k predaju v cene 152 eur + Carlife Bronze v cene 353 eur), ktoré si vyúčtoval predajca a žalobca ich podľa svojich tvrdení údajne nechcel, dokonca o nich nevedel. Súd vyhodnotil tvrdenia žalobcu ako ničím nepreukázané a tendenčné s cieľom získať späť čiastku od žalovaného, ktorý nezapríčinil celú situáciu a dospel k záveru, že žalobca neuniesol v tomto smere dôkazné bremeno na preukázanie tvrdenia, že si neobjednal služby vyúčtované vo faktúre predajcom v sume 536 eur, pozostávajúce z prípravy vozidla k predaju v cene 152 eur a poistenia Carlife Bronze v sume 353 eur. Za skutočnú príčinu daného sporu súd považoval povrchnosť zo strany žalobcu pri podpisovaní zmlúv, stotožniac sa s argumentmi žalovaného, ktorý nebol predajcom motorového vozidla, a preto mu z kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalobcom a predajcom nevyplývajú žiadne práva ani povinnosti. V dôsledku pochybenia predajcu vo vyúčtovaní vyššej čiastky a povrchného prístupu žalobcu pri oboznamovaní sa a podpisovaní krátkych zmlúv, podľa posúdenia súdu prvej inštalácie nemožno sankcionovať žalovaného bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou poskytnutého úveru s následnou povinnosťou vydania bezdôvodného obohatenia. Súhlasil s tvrdením žalobcu o závislosti zmluvy o úvere s kúpnu zmluvou v zmysle ust. § 52a ods. 1 a 2 OZ, s poukazom i na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžo/21/2013 zo dňa 30. apríla 2014, avšak podľa názoru súdu prvej inštalácie v danom prípade bolo dôležité vyhodnotiť celú situáciu v širšom kontexte, s prihliadnutím na to, že žalovaný ako poskytovateľ úveru nemal vplyv na dojednanie kúpnej ceny motorového vozidla a pri poskytnutí úveru vychádzal z výstupných údajov predajcu vozidla ako sprostredkovateľa úveru, v zmysle právnych predpisov nemal povinnosť požadovať od žalobcu kúpnu zmluvu a dôvodne predpokladal, že doklady predložené predajcom ako aj žalobcom podpísaná faktúra dostatočne preukazujú vôľu žalobcu získať úver vo výške uvedenej vo faktúre a v zmluve o úvere. Dodal, že ak zamestnanec predajcu poučil žalobcu o tom, že kúpa vozidla prostredníctvom úveru bude pre neho lacnejšia ako kúpa v hotovosti, uvedené nemožno dávať za vinu žalovanému, lebo žalobca získal túto informáciu od predajcu vozidla, pričom takéto odporúčanie podľa názoru súdu sa prieči základom logiky, keďže je všeobecne známe, že pri kúpe prostredníctvom úveru kupujúci získava len možnosť predmet kúpy splácať, ale z finančného hľadiska na tom stále preplatí kvôli úrokom a poplatkom. Za sporný dôkaz súd považoval žiadosť o poskytnutie úveru, vyplnenú a podpísanú žalobcom (ku ktorej sa žalobca nevyjadril písomne a ani na pojednávaní), v ktorej žalobca opomenul vyplniť údaj o výške požadovaného úveru. V tejto súvislosti súd poukázal na to, že v zmysle čl. 3 VPZÚ žalovaný mohol prijať aj neúplnú žiadosť žalobcu a v spojitosti s predloženou žalobcom podpísanou faktúrou súd uzavrel, že žalobca dal dostatočne jasne najavo, že s úverom vo výške 4 856,88 eura súhlasí. Taktiež súd akcentoval, že žalobca obdržal a podpísal tzv. Štandardné Európske informácie o spotrebiteľskom úvere, ktoré obsahujú základné a najdôležitejšie informácie týkajúce sa poskytnutého spotrebiteľského úveru a daný dokument úplne jasne a zrozumiteľne uvádza celkovú výšku žalobcovi poskytovaného spotrebiteľského úveru. Súd dodal v tejto spojitosti, že údaj o výške poskytovaného úveru je základným údajom, ktorý si spotrebiteľ nemusí ani kontrolovať výpočtom ako je to napríklad pri výpočte RPMN, ale tento povinný údaj si môže skontrolovať celkom jednoducho tým, že sa pozrie, či je tam uvedená čiastka úveru, ktorú požaduje. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd uzavrel, že žalovaný len plnil to, na čom sa žalobca ako kupujúci s predajcom dohodli bez toho, aby mohol vedieť, že žalobca má záujem o úver v nižšej výške, ako mu reálne žalovaný poskytol, keďže kúpnu zmluvu nemal k dispozícii a zo všetkých ostatných dokumentov, ktoré žalobca podpísal vyplynulo, že žalobca súhlasil s poskytnutím úveru vo výške 4 856,88 eura. Pokiaľ išlo o výšku ročnej percentuálnej miery nákladov (RPMN), pri výpočte ktorej treba vychádzať zo vzorca určeného v prílohe č. 2 zákona č. 129/2010 Z.z., súd uviedol,

že dosadením zákonom požadovaných hodnôt vyjde rovnaká výška RPMN, ako bola uvedená v zmluve o úvere, teda RPMN v zmluve o úvere bola uvedená v správnej výške a podotkol v tejto súvislosti, že výpočty podľa úverovej internetovej kalkulačky sú nepresné, nakoľko sa do nich nezadávajú všetky zákonom požadované hodnoty a majú teda len orientačný charakter. Súd skonštatoval, že taktiež aj výška splátok a celková čiastka na zaplatenie boli určené správne, lebo súčin jednotlivých splátok sa rovná sume, ktorú mal žalobca podľa zmluvy o úvere zaplatiť. Pretože žalobca nepreukázal porušenie povinností zo strany žalovaného, ktoré by mali mať v zmysle ust. § 11 zákona č. 129/2010 Z.z. za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru, súd uzavrel, že žalovaný sa bezdôvodne neobohatil na úkor žalobcu, a z týchto dôvodov žalobu ako nedôvodnú zamietol.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 31. marca 2021 sp. zn. 11 CoCsp/7/2020, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a zaviazal žalobcu nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania v celom rozsahu.

2.1. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so správnymi skutkovými zisteniami, so spôsobom právneho posúdenia prejednávanej veci súdom prvej inštancie i s jeho skutkovými a právnymi závermi vo vzťahu k povahe právneho vzťahu strán a jeho obsahu, v súvislosti s posúdením obsahových náležitostí uzatvorenej zmluvy o úvere podľa zák. č. 129/2010 Z.z., ako aj so záverom, že na strane žalovaného nevzniklo bezdôvodné obohatenie prijatím plnenia na bezúročný a bezpoplatkový úver, či z iného právom aprobovaného dôvodu. Súd prvej inštancie dospel k správne mu záveru o nedôvodnom uplatnení nárokov žalobcu proti žalovanému na podklade posúdenia rozhodujúcich skutkových okolností a relevantných, úplných a zákonných dôvodov, ktoré vyplývajú z odôvodnenia napadnutého rozsudku a podľa názoru odvolacieho súdu celkom správne a výstižne objasňujú skutkový i právny základ rozhodnutia, z hľadiska všetkých kľúčových otázok nastolených v priebehu konania pred súdom prvej inštancie oboma procesnými stranami.

2.2. Odvolací súd uviedol, že na vecnej správnosti napadnutého rozsudku nič nemení ani podané odvolanie žalobcu, lebo sa v ňom iba opakujú skutočnosti a argumenty namietané žalobcom už v priebehu konania pred súdom prvej inštancie, ktoré prvoinštančný súd celkom správne vyhodnotil ako neopodstatnené a právne nepodložené, pričom jeho hodnotenie si v celom rozsahu osvojuje aj odvolací súd. Odvolacie námietky žalobcu neboli spôsobilé spochybníť správnosť skutkových záverov (skutkových zistení) súdu prvej inštancie, ním vykonaného hodnotenia vykonaných dôkazov ani právnych záverov, na ktorých je preskúmané rozhodnutie založené a odvolací súd nezistil skutočnosti odôvodňujúce prijať rozhodnutie v danom spore v prospech žalobcu. Žalobca v konaní i podľa posúdenia odvolacieho súdu jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností nepreukázal, že údaj o výške ním požadovaného a právnym predchodcom žalobcu aj reálne poskytnutého úveru vo výške 4 856,88 eura za účelom financovania kúpy motorového vozidla, v uzatvorenej zmluve o úvere zo dňa 3. decembra 2012 je nesprávny, že pri podpise zmluvy o úvere, faktúry za predaj vozidla vystavenej predajcom a súvisiacich listinných dokumentov nebol predajcom, ktorý pri uzatvorení zmluvy konal v mene poskytovateľa úveru, o konkrétnej výške úveru vopred informovaný a žiadal len o úver rovnajúci sa kúpnej cene vozidla bez ďalších služieb a poplatkov, príp. aby právny predchodca žalovaného plnil peňažné prostriedky nad rámec v úverovej zmluve dohodnutého plnenia. Výška spotrebiteľského úveru poskytnutého žalobcovi v sume 4 856,88 eura (istina) na financovanie kúpy motorového vozidla zn. Škoda Octavia 1,9 TDI jasne a zreteľne vyplýva zo samotnej zmluvy o úvere uzatvorenej dňa 3. decembra 2012 (č.l. 15 - 16), s ktorou korešponduje údaj uvedený vo faktúre vystavenej predajcom dňa 3. decembra 2012 za predaj vozidla, za službu príprava vozidla k predaju 183 eur a poistenie Carlife Bronze 353 eur, podpísanej žalobcom, rovnako je uvedená i v dokumente Štandardné Európske informácie, a v tejto Výške bola úverová platba poukázaná poskytovateľom úveru bankovým prevodom na účet predajcu vozidla. Vzhľadom na viacero dokumentov obsahujúcich údaj o výške spotrebiteľského úveru, ktoré žalobca podpísal v súvislosti s uzatvorením kúpnej zmluvy a nadväzujúcej

zmluvy o úvere, podľa názoru odvolacieho súdu bolo vysoko nepravdepodobné, aby žiadnu z týchto listín predložených mu predajcom (sprostredkovateľom úveru), v ktorých bol celkom zreteľne a čitateľne uvedený údaj o konkrétnej výške úveru určeného na financovanie kúpy motorového vozidla vrátane ďalších služieb poskytovaných predajcom a poistenia, žalobca neprečítal a podpísal listiny bez toho, aby sa vopred oboznámil s ich obsahom a úverovými podmienkami.

2.3. K odvolacej námietke žalobcu, že v danom prípade ide o nekalú obchodnú praktiku v kontexte ním prezentovaného presvedčenia, že poskytovateľ úveru za účelom inkasovania zakázaného poplatku za sprostredkovanie úveru, tento zákaz obišiel inkasovaním poplatkov za tzv. doplnkové služby a poistenie, ktoré nemôžu byť súčasťou istiny úveru, ale majú tvoriť súčasť nákladov úveru v zmysle ust. § 2 písm. g) zák. č. 129/2010 Z.z., odvolací súd pre úplnosť dôvodov uvádza, že tieto doplnkové služby a poistenie boli dohodnuté medzi žalobcom a predajcom vozidla v súvislosti s uzatvorením kúpnej zmluvy, a netýkali sa zmluvy o úvere uzatvorenej s právnym predchodcom žalovaného ako poskytovateľa úveru, a preto nebol dôvod, aby tieto poplatky poskytovateľ úveru zohľadnil pri výpočte RPMN úveru ako súčasť úverových nákladov v zmysle ust. § 2 písm. g) zák. č. 129/2010 Z.z. Pokiaľ ide o námietky žalobcu o nesprávnej výške RPMN úveru, výške mesačnej splátky aj celkovej čiastke na zaplatenie, tieto námietky sú zjavne neopodstatnené už z toho dôvodu, že žalobca vo svojej argumentácii vychádza z nesprávneho názoru (predpokladu) vo vzťahu k výške poskytnutého úveru a nepreukázaného tvrdenia, že právnym predchodcom žalovaného mu bol úver poskytnutý v nesprávnej výške 4 856,88 eura namiesto požadovanej sumy 4 320,88 eura vyplývajúcej z kúpnej zmluvy.

2.4. Podľa odvolacieho súdu neobstála ani argumentácia žalobcu o vzájomnej závislosti a podmienenosti uzatvorenej kúpnej zmluvy a zmluvy o úvere. V danom prípade platí výkladové pravidlo uvedené v § 52a ods. 1 OZ týkajúce sa nezávislosti viacerých spotrebiteľských zmlúv (o ktorých prebehlo to isté rokovanie), podľa ktorého sa každá z uzatvorených zmlúv posudzuje samostatne (osobitne) a nejde o tzv. viazané spotrebiteľské zmluvy v zmysle ust. § 52a ods. 2 OZ (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžo/2/2013).

3. Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalobca, ktorý jeho prípustnosť odôvodnil s poukazom na § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia otázok, ktoré podľa dostupných znalostí v praxi dovolacieho súdu ešte neboli riešené resp. ešte neboli riešené špecifiká nastolených otázok. Ako prvú otázku uviedol, či: „...možno považovať za prijateľnú a teda platnú takú zmluvnú podmienku, ktorou dodávateľ podmieňuje poskytnutie závislého spotrebiteľského úveru určeného na kúpu osobného automobilu akceptovaním doplnkovej služby bez reálneho plnenia (príprava vozidla k predaju) formálne viazanej na kupovaný osobný automobil, pričom táto doplnková služba financovaná úverom je súčasne aj podmienkou získania tohto úveru za ponúkaných podmienok?“ Druhú otázku vymedzil žalobca v znení: “či možno považovať za prijateľnú a teda platnú takú zmluvnú podmienku, ktorou dodávateľ požaduje, aby spotrebiteľ poukazoval tretej osobe poistné plnenie súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou, pričom takáto poistné plnenie v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa?

3.1. Mal za to, že odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, keď vychádzal pri svojej úvahe z nesprávneho základného predpokladu, podľa ktorého poplatok za prípravu vozidla k predaju vo výške 183 eur a poistenie Carlife Bronze vo výške 353 eur mali predstavovať osobitné dojednanie medzi žalobcom a v jednej osobe sprostredkovateľom úveru - predajcom vozidiel - sprostredkovateľom poistenia, ktoré údajne neboli podmienkou uzatvorenia závislej úverovej zmluvy za predložených podmienok. Odvolací súd v danom prípade rovnako dospel k nesprávnemu záveru, keď chybné aplikoval ustanovenie § 52a ods. 1 OZ (samostatnosť a nepodmienenosť spotrebiteľských zmlúv) namiesto správnej aplikácie ustanovenia § 52a ods. 1 OZ (závislosť a podmienenosť spotrebiteľských zmlúv). Žalobca nemal o doplnkové produkty: príprava vozidla k predaju v sume 183 eur a Carlife Bronze v sume 353 eur záujem, o týchto produktoch nebol pred podpisom listín vopred upovedomený a ani nevedel, čo je obsahom doplnkových produktov. Žalobca vo svojej výpovedi z 02.

septembra 2019 uviedol, že na úver chcel zakúpiť iba auto. Okolnosť, že žalobca si nevyžiadané doplnkové produkty podmieňujúce poskytnutie úveru pri podpisovaní balíka listín nevšimol je odôvodnená použitím nekalej obchodnej praktiky, ktorú žalobca opísal vo svojom čestnom prehlásení zo dňa 09. augusta 2019. Doplnkové produkty Príprava vozidla k predaju a Carlife Bronze sú svojou povahou nákladom spojeným s poskytnutím úveru, pretože jednak podmieňujú poskytnutie úveru a súčasne navyšujú istinu úveru. Zo znenia čl. I. Zmluvy o úvere je evidentné, že predmetom úverovej zmluvy malo byť výlučne financovanie motorového vozidla. Zo Zmluvy o úvere nevyplyvala možnosť financovať úverom okrem motorového vozidla akýkoľvek ďalší predmet financovania. Súčasne kúpna zmluva určila, že úverom má byť financovaná iba zvyšná časť kúpnej ceny vozidla vo výške 4 320,88 eura. Len podpis žalobcu na faktúre resp. súvisiacich listinách nepreukazuje individuálne dojednanie ohľadne doplnkových produktov, najmä pokiaľ ich obsah nesleduje záujem spotrebiteľa (ale naopak záujem dodávateľa) a nejde ani o hlavný predmet plnenia, ale iba pridružené plnenia. Doplnkové produkty Príprava vozidla k predaju v sume a Carlife Bronze žalobca nepotreboval. Dôkazné bremeno individuálneho dojednania zaťažuje žalovaného (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Súčasne žalobca poukázal na príklady neprijateľných zmluvných podmienok formulované v § 53 ods. 4 písm. t), v), w) Občianskeho zákonníka.

3.2. Žalobca uviedol, že odvolací súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 23. januára 2014, sp. zn. 8Sžo/2/2013 na podporu svojej interpretácie o nezávislosti spotrebiteľských zmlúv v súdnej veci, avšak citované rozhodnutie v skutočnosti jasne uvádza, že kúpna a úverová zmluva sú zjavne zmluvami závislými podľa § 52a OZ. V tomto označenom rozhodnutí NS SR vyslovil názor: „...Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na § 52a ods. 1 OZ, z ktorého vyplýva, že o súbeh spotrebiteľských zmlúv ide v tom prípade, ak sú uzavreté viaceré spotrebiteľské zmluvy pri tom istom rokovaní alebo sú zahrnuté do jednej listiny, posudzuje sa každá z týchto zmlúv osobitne, pričom podľa ods. 2 cit. § 52a OZ, ak však z povahy zmlúv alebo stranám známeho účelu zmlúv uvedených v odseku 1 pri ich uzatváraní zrejme vyplýva, že tieto zmluvy sú od seba vzájomne závislé, vznik každej z týchto zmlúv je podmienkou vzniku ostatných zmlúv. Zánik jednej z týchto zmlúv iným spôsobom než splnením alebo spôsobom nahrádzajúcim splnenie spôsobuje zánik ostatných závislých zmlúv, a to s obdobnými právnymi účinkami. Z citovaných ust. § 52a ods. 1 a 2 OZ vyplýva, že v danom prípade bolo jednoznačne v administratívnom konaní preukázané uzavretie zmluvy o spotrebiteľskom úvere a zmluvy o zabezpečení úveru za účelom refinancovania kúpy motorového vozidla Citroen Xsara Break 1,9 D SX od spoločnosti AUTOCENTRUM AAA AUTO, a.s. ako predávajúceho pre kupujúceho J. V., ktoré ako sprostredkovateľ zabezpečovala v mene žalobcu spoločnosť AUTOCENTRUM AAA AUTO, a.s. (zastúpená M. . M. . B. a to v mene spoločnosti Consumer Finance Holding, a.s.). Z takto uzavretých zmlúv je zrejme, že ide o zmluvy uzavreté podľa § 52a ods. 2 OZ, teda, že z obsahu zmlúv (kúpnej zmluvy z 12. mája 2010, zmluvy o spotrebiteľskom úvere z 12. mája 2010 a zmluvy o zabezpečení z 12. mája 2010) a z povahy týchto zmlúv, muselo byť zmluvným stranám známy účel zmlúv pri ich uzatváraní. Je nepochybné, že tieto zmluvy sú od seba vzájomne závislé a preto vznik a zánik jednej z týchto zmlúv má za následok zánik aj o statných zmlúv zo zákona, teda bez toho aby sa ich zániku spotrebiteľ musel domáhať na súde.“

Rovnako aj rozsudok najvyššieho súdu z 30. apríla 2014 sp. zn.: 5Sžo/21/2013, žalobca poukázal i na právne závery prijaté v rozhodnutiach NS SR, sp. zn.: 5Sžo 32/2014, sp. zn.: 6Sžo/61/2014 sp. zn.: 5Sžo/32/2014 zo dňa 25. mája 2015, sp. zn.: 6Sžo 61/2014 zo dňa 26. augusta 2015.

Mal za to, že všetky spotrebiteľské zmluvy, hoci uzatvorené s viacerými dodávateľmi, pokiaľ boli uzatvorené pri jednom rokovaní, len prostredníctvom jedného z dodávateľov a vzájomne sa podmieňujú, je potrebné posudzovať spoločne a vo vzájomnej súvislosti. Pri zohľadnení skutočného priebehu všetkých okolností v ich vzájomnej súvislosti dospel žalobca k záveru, že konanie právneho predchodcu žalovaného je potrebné posúdiť ako contra legem. Na porušenie zákonných ustanovení verejnoprávneho

charakteru určených na ochranu spotrebiteľa prihlíada súd z úradnej povinnosti (§ 7 a § 8 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov). Žiadal preto rozsudok krajského súdu zmeniť a žalobe vyhovieť, alternatívne zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že ho považuje za nedôvodné a neopodstatnené, a preto ho navrhuje zamietnuť. Dovolateľ v podanom dovolaní nastolil dve otázky, a to či možno považovať za prijateľnú zmluvnú podmienku, ktorou dodávateľ podmieňuje poskytnutie závislého spotrebiteľského úveru určeného na kúpu osobného automobilu akceptovaním doplnkovej služby bez reálneho plnenia formálne viazanej na kupovaný osobný automobil, pričom táto doplnková služba je súčasne aj podmienkou získania úveru za ponúkaných podmienok. Druhá otázka sa týka možnosti považovať za prijateľnú podmienku takú podmienku, ktorou dodávateľ požaduje, aby spotrebiteľ poukazoval tretej osobe poistné plnenie súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou, pričom takéto poistné plnenie v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa.

4.1. Žalovaný uviedol, že dovolateľom koncipované otázky považuje k predmetu sporu za bezpredmetné a irelevantné. Navyše obsah položených otázok vychádza z nesprávne prezentovaného skutkového stavu prejednávanej veci. Získanie úveru, ktorý žalovaný poskytol žalobcovi na základe uzavretej Zmluvy o úvere nebolo podmienené prijatím a prístupom k doplnkovým službám poskytovaným zo strany predajcu vozidla, pričom ani samotná úverová zmluva v žiadnom z jej ustanovení túto podmienku nezakotvuje. Skutočnosť, že žalobcovi boli v postavení kupujúceho poskytnuté predajcom motorového vozidla doplnkové služby, nesúvisí s podmienkami poskytnutia úveru žalovaným žalobcovi. Vo vzťahu k druhej otázke, musel

žalovaný taktiež konštatovať jej nepravdivosť a tendenčnosť, pretože zmluvná podmienka, ktorou by dodávateľ požadoval od spotrebiteľa poukazovať poistné plnenie tretej osobe, zmluvnými stranami dojednaná nebola a úverová zmluva takúto podmienku neupravuje. Vzhľadom na charakter a podstatu poistenia taktiež nie je možné zovšeobecňovať, že dojednané poistné nesleduje záujmy spotrebiteľa.

4.2. V neposlednom rade žalovaný poukázal na zmätočnosť podaného dovolania, kedy dovolateľ na jednej strane dôvodí prípustnosť dovolania v súlade s ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) CSP a súčasne s ustanovením § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Ak v ďalšej časti dovolania žalobca poukazoval na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý ustálil, že plnenie, ktoré má povahu nákladu spojeného s poskytnutím úveru nemôže tvoriť istinu úveru, poukaz žalobcu na túto rozhodovaciu prax dovolacieho súdu nesúvisí so žalobcom namietanými skutočnosťami, ktorý rozporoval platné dojednanie doplnkových služieb medzi ním a predajcom vozidla. Doplnkové služby a cenu za ich poskytnutie nemožno považovať a stotožňovať za náklady spojené s poskytnutím úveru. Doplnkové služby (príprava vozidla, poistenie) nesúvisia s poskytnutím vozidla, ale sú viazané na predaj a kúpu motorového vozidla. Spotrebiteľský úver by bol žalobcovi poskytnutý bez ohľadu na skutočnosť, či mu boli doplnkové služby poskytnuté alebo nie.

5.

Najvyšší súd ako súd dovolací (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je podané dôvodne.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Žalobca prípustnosť svojho dovolania vyvodzoval z § 421 písm. b) CSP.

7.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolať uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolať riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP).

8. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, by mal dovolať a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť resp. dôvodiť, že právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolať s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

9. Dovolací súd preto z obsahu dovolania vyvodil, že rozhodujúcou právnou otázkou, na posúdení ktorej spočívalo aj rozhodnutie súdov nižších inštancií, je otázka ” či možno považovať za prijateľnú a teda platnú takú zmluvnú podmienku, ktorou dodávateľ podmieňuje poskytnutie závislého spotrebiteľského úveru určeného na kúpu osobného automobilu akceptovaním doplnkovej služby bez reálneho plnenia (príprava vozidla k predaju) formálne viazanej na kupovaný osobný automobil, pričom táto doplnková služba financovaná úverom je súčasne aj podmienkou získania tohto úveru za ponúkaných podmienok?“

10. Druhú otázku vymedzil žalobca v znení : ” či možno považovať za prijateľnú a teda platnú takú zmluvnú podmienku, ktorou dodávateľ požaduje, aby spotrebiteľ poukazoval tretej osobe poisťné plnenie súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou, pričom takéto poisťné plnenie v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa?“

11. Najvyšší súd najprv pristúpil k posúdeniu otázky uvedenej v bode 9. tohto rozsudku. Právne posúdenie, či konkrétna otázka už bola alebo nebola dovolacím súdom vyriešená, je totiž jadrom dovolacieho konania a je podstatná pre to, či najvyšší súd o dovolaní rozhodne meritórne alebo procesne.

12. Smernica 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere bola do slovenského právneho poriadku prebratá zákonom o spotrebiteľských úveroch.

13. V zmysle § 2 písm. l) zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzatvorenia spornej zmluvy o úvere, na účely tohto zákona sa rozumie celkovou výškou spotrebiteľského úveru maximálna výška alebo súčet všetkých finančných prostriedkov poskytnutých na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, písm. g) celkovými nákladmi spotrebiteľa spojenými so spotrebiteľským úverom všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov; do celkových nákladov patria aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a to najmä poisťné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí takejto doplnkovej služby, aby získal spotrebiteľský úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok.

14. V zmysle § 9 ods. 2 písm. g) cit. zákona zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie, písm. j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov, písm. k) výšku, počet, frekvenciu splátok a prípadné poradie, v

ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia.

15. V rozsudku vo veci C-377/14 Radlinger, Radlingerová proti Finway a.s. sa Súdny dvor Európskej Únie okrem iného vyjadril k požiadavkám na náležitosti spotrebiteľských zmlúv a na otázku vnútroštátneho súdu, akým spôsobom sa má vykladať pojem „celková výška úveru” obsiahnutý v článku 3 písm. l) a článku 10 ods. 2 smernice 2008/48 a pojem „výška čerpania” obsiahnutý v bode I prílohy I tejto smernice odpovedal, že článok 3 písm. l) a článok 10 ods. 2 smernice 2008/48/ES ako aj bod I prílohy I tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že celková výška úveru a výška čerpania úveru označujú celkovú sumu, ktorá bola daná k dispozícii spotrebiteľovi, čo vylučuje sumy, ktoré si poskytovateľ úveru účtuje na úhradu nákladov súvisiacich s predmetným úverom a ktoré nie sú tomuto spotrebiteľovi reálne vyplatené. V rozhodnutí Súdny dvor uviedol, že dôsledkom takéhoto postupu, t. j. zahrnutia nákladov spotrebiteľa spojených s úverom do výšky čerpania úveru, je podhodnotenie RPMN, ktorého výpočet závisí od celkovej výšky úveru (bod 87). Zároveň informácia o celkových nákladoch úveru umožňuje spotrebiteľovi porovnať ponuky úverov a posúdiť rozsah jeho záväzku (bod 90).

16. Aby bolo možné konštatovať splnenie povinnosti veriteľa vyplývajúcej z ustanovenia § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, musia byť údaje uvedené v spotrebiteľskej zmluve uvedené nielen formálne, ale zároveň musia byť aj úplné, určité, zrozumiteľné a správne. Týmto spôsobom zákonodarcu chráni spotrebiteľa a naplňa účel sledovaný právnou úpravou spotrebiteľských zmlúv, ktorým je úplné informovanie spotrebiteľa o podmienkach v tomto prípade úverovej zmluvy v záujme ochrany slabšej zmluvnej strany. Správnosť údajov totiž nepochybne ovplyvňuje rozhodnutie spotrebiteľa vstúpiť do určitého záväzku. Zároveň spotrebiteľ musí mať možnosť zoznámiť sa so skutočným obsahom právneho úkonu, aby vedel, čo konkrétne je predmetom dojednania a aké sú jeho práva a záväzky z toho plynúce. Ak by sa pripustil výklad, že akýkoľvek údaj (teda aj chybný) uvedený v zmluve spĺňa podmienky § 9 ods. 2 cit. zákona, stratilo by toto ustanovenie zmysel. Jednou z obligatórnych náležitostí spotrebiteľskej zmluvy je aj údaj o výške úveru, ktorého definíciu podáva ustanovenie § 2 písm. l/ zákona o spotrebiteľských úveroch. Spotrebiteľ na základe správne v zmluve uvedených informácií o výške skutočne poskytnutého úveru, dostáva jasnú predstavu o celkovej hodnote svojho záväzku o tom, čo vlastne spláca a akú sumu si skutočne požičal, ako aj to, akú má povahu jeho záväzok z hľadiska nákladov s ním spojených. Zároveň nesprávne uvedený údaj môže mať za následok vplyv na správnosť ďalších údajov spotrebiteľskej zmluvy a tiež na samotnú výšku záväzkov spotrebiteľa (výšku splátky, úročenie úverovej sumy). Pokiaľ teda údaje predstavujúce obligatórne náležitosti spotrebiteľskej zmluvy nie sú uvedené v zmluve správne, nemožno hovoriť o splnení povinnosti podľa § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom nesplnenie z neho vyplývajúcej povinnosti zákon striktnie sankcionuje tým, že spotrebiteľský úver sa stáva od počiatku bezúčelný a bez poplatkov (§ 11 ods. 1 písm. b/ zákon o spotrebiteľských úveroch). V tomto smere teda neexistuje žiadna výnimka a veriteľ sa nemôže zbaviť svojej povinnosti, resp. nemôže konvalidovať nesprávne, či zavádzajúce údaje v zmluve tým, že v nej síce výslovne uvedie, akú čiastku predstavuje náklad, avšak zároveň ho prezentuje ako súčasť poskytnutého úveru, teda aktívum, hoci v skutočnosti ide o náklad spotrebiteľa, a to ani za tej podmienky, že klient súhlasí s okamžitým započítaním nákladu do výšky úveru.

17. Právnu otázku nastolenú dovolateľom v podstate riešil Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 27. októbra 2021 sp. zn. 2Cdo/165/2020, ako aj z 30. novembra 2022 sp. zn. 4Cdo/322/2020 so záverom, že dovolací súd konštatuje, že v zmysle § 52a ods. 2 OZ vyplýva jednoznačná závislosť zmlúv, uzatváraných pri poskytovaní úveru na kúpu vozidla a doplnkové služby. Dovolací súd je toho názoru, že pokiaľ v zmysle § 52a ods. 2 OZ je daná vzájomná zmluvná závislosť, tak táto závislosť musí byť zrejماً aj z obsahu dojednaných zmlúv, a teda nesmie byť vzájomné dojednanie takýchto zmlúv odlišné.

18. Dovolací súd nezistil žiadny dôležitý dôvod, pre ktorý by sa mal odchýliť od týchto záverov, pretože nie sú v rozpore s ustanovením § 52a ods. 4 Občianskeho zákonníka, a preto konštatuje, že úverová zmluva je bezúročná a bez poplatkov a súčasne preto dospel k záveru, že i keď dovolateľ nespresnil dôvod prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keďže ako je zrejmé, ním nastolená otázka už bola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená, avšak až po podaní mimoriadneho opravného prostriedku v tomto konkrétnom spore (6. októbra 2021), mal preto za to, že je potrebné rozsudok odvolacieho súdu zrušiť pre nesprávny právny názor a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie, súčasťou ktorého bude i nové rozhodnutie o trovách celého konania, vrátane dovolacích trov.

19.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.